

Listy Tálíe #4

detskej

SOBOTA 31. MÁJ 2025

zlatá
priadka

Ked' HUDBA PRERASTIE slová

Rozhovor s hudobným skladateľom
Michalom Paľkom

Hudba nie je len zvuk. Niekedy je to vnútorný pohyb, ktorý prichádza skôr, než ho dokážeme pomenovať. Michal je skladateľ, hudobník a človek, ktorý hudbu nevníma ako cieľ, ale ako proces – vrstvený, nepredvídateľný, často prekvapivo intímny. Vo svojich kompozíciách sa pohybuje medzi tradíciou a súčasnosťou, remeslom a experimentom, analógovým detstvom a digitálnou dospelosťou. Jeho hudba znie v divadle, v súťažných partitúrach aj na koncertných pódioch, ale predovšetkým tam, kde ju cíti ako nevyhnutnú.

Michal, tvoja hudobná cesta sa začala na Konzervatóriu v Košiciach. Aké boli tvoje prvé hudobné zážitky, ktoré ťa priviedli k tomu, že si sa rozhodol venovať skladbe, cimbale a duchovým nástrojom?

Na konkrétne zážitky si, žiaľ, nepamätám, zrejme sa udiali omnoho skôr, než sa začali moje štúdiá na Konzervatóriu v Košiciach. Viem však, že odkedy som schopný na niečo sa pamätať, vo mne „išla“ nejaká hudba. Nejaké „výbuchy“ energie v podobe frekvencií, zhlukov, zvukov, neustále som si niečo pospevoval (či už nahlas, alebo len v duchu), popiskoval, predstavoval... A pomerne často, čo mi zostalo dodnes, „prerábam“, prespevoval známe, mne, žiaľ, nie až také známe melódie, piesne, symfonické skladby...

Máš za sebou niekoľko úspechov na skladateľských súťažiach. Čo tieto ocenenia pre teba znamenali a ako ovplyvnili tvoju kariéru skladateľa?

Zaujímavá otázka, respektíve zaujímavá situácia nastáva, keď na ňu treba odpovedať. Skladateľské súťaže (nie všetky, no väčšina, drvivá väčšina) sú koncipované trošičku inak, ako verejnosť pozná bežný priebeh súťaže. Po väčšine sú korešpondenčné a anonymné, takže v pravom zmysle slova súťaží hudba – skladba, nie autor. Vyhlasovateľ vyhlási súťaž na skomponovanie takej či onakej skladby s takým či onakým obsadením, témou, možno textom. Vy skomponujete skladbu, zapíšete ju a partitúra pod názvom skladby, bez udania autora putuje povedzme v platických exemplároch jednotlivým porotcom. Zrátajú sa body, a keď bude mať najviac, vyhrala a až potom jej priradia meno autorov. Takže v tomto zmysle sa od súťaže nedá veľa čakať. Je to, samozrejme, prestíž

v životopise, prípadne potom stretnúť nejakého porotcu, ktorý ex post vie hudbe, ktorú študoval a posudzoval, priradiť vaše meno.

Tvoja práca skladateľa sa prelína s divadelným umením, bol tvoj sen skladať piesne do týchto produkcií alebo si sa k tomu dostal náhodou?

Ani nie. Ja skôr nie som pesničkový – pesničkársky typ. Baví ma dotvárať, vytvárať procesualnosť v podobe akýchkoľvek frekvenčných podnetov poslucháča, snažím sa byť v službách režiséra/režisérky. Keď potrebuje pieseň, bude pieseň. Keď si to vyžaduje text, rovnako to rešpektujem. V tomto sa snažím byť remeselník. Viac ma však pri práci remeselného typu poteší, keď sa mi tam podarí aplikovať istý nárok na poslucháča – popasovať sa s tým, čo počuje. Vtedy si myslím, že nastane isté zakrivenie časopriestoru – a tieto momenty považujem za prínos v akejkoľvek tvorbe a jej následnej percepcii.

Tvoja tvorba je známa svojím jedinečným prístupom k spájaniu tradičných a moderných prvkov. Kde čerpáš inšpiráciu pre svoje skladby a aké hudobné alebo osobné témy sú pre teba najdôležitejšie?

Inšpirácia je všade, je to veľmi široké. Rovnako je to aj s tým spájaním tradičného a moderného, i keď sú to pre mňa komplikované termíny. Vidím to skôr tak – dúfam, že to nebude znieť príliš ageisticky –, skratka, zdá sa mi, že to, že ako jedinec som vyrastal snáď v poslednej analógovej dobe a v mladosti som sa učil spoznávať myslenie v ranom digitále, vo mne pri-

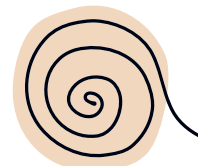
rodzene vybudovalo nejaký „wechselgenerator“ nielen v zmysle technickom, ale možno aj estetickom a hodnotovom... Možno je to len výsledok nejakej racionality. Ale tvorba je omnoho hlbší proces, deje sa vo vrstvách. Viacerých naraz. Myslím, že ten kontrast staré – nové je len jedna z nich.

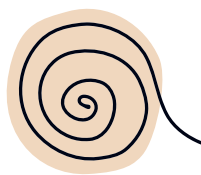
Ak by mal byť tvoj život nejaká melódia, aké hudobné nástroje by si použil pri komponovaní tejto skladby?

Uf. Krásna otázka. Krásna. Neviem odpovedať. Snáď sa ju raz dozviem.

Máš za sebou hudobnú spoluprácu na úspešnej inscenácii Nekonečný príbeh v Starom divadle Karola Spišáka v Nitre v réžii Ivety Ditte Jurčovej. Opiš, ako si vnímal proces tejto hry, čo boli formy, z ktorých si vychádzal pri komponovaní, a prečo si tak striktné nechcel pracovať s hlavným motívom, ktorý diváci poznajú z filmového spracovania.

S Ivou máme za sebou už viaceré spolupráce, vždy príde s pomerne uceleným

str. 1

konceptom, ktorému však necháva istý priestor na „sebadefinovanie sa“ ako konceptu počas tvorivého procesu. Samotnou formou boli obrazy, ktoré Iva naaranžovala na scenár Slávky Cíváňovej. Siahali sme skôr po istom imaginatívnom svete, všeobecnom, čiže asi nejaký prienik nánosov, ktoré považujeme ako spoločnosť (európska) za svet fantázie. Dost' boli v hudbe nápomocné isté mýtické, tradičné nápevy, inštrumentálne, ktoré však splynuli v jeden eklektický svet. V druhej časti to bolo trošičku jednoduchšie, lebo išlo o akýsi prerod jedinca, ale aj sprievod diváka svetom prežívania jedinca. Iva to riešila formou gamingu, teda sveta počítačových hier, a mladého človeka zasadeného do tohto prostredia. V tom prípade už bolo jednoduché naliať do tejto formy to, čo divák počul v prvej časti. Musím však poznamenať, že rozsahovo to nebolo jednoduché, tej hudby a sound designu tam je mnoho, myslím, že by sme ozvučili aj celovečerný film.

Aké projekty a plány máš pred sebou? Existuje nejaká konkrétna hudobná výzva alebo spolupráca, ktorú by si chcel v budúcnosti uskutočniť?

Momentálne pracujem na hudbe do inscenácie mladého talentovaného režiséra Dávida Pašku, spolu s jeho tímom pripravujeme medzinárodnú inscenáciu o takpovediac zabudnutých hrdinoch, ktorí sa pokúsili nejakú naštrbiť, zvrhnúť hitlerovskú ideológiu (DJP, Trnava, International Theatre, Opole, Deutsches Theater, Berlín). A následne na konci sezóny ma čaká premiéra inscenácie Mariny Carr v Košiciach, do ktorej ma prizval Matúš Bachynec. Potom ďalšia sezóna. Tento rok plánujem s kapelou (Mojše Band) osláviť 15 rokov, jesenné turné, ktoré hodlame nahráť a potom snáď aj vydať ako lajčku. No a na poli komponovania sa mi možno podarí dokončiť rozpracovanú druhú symfóniu. V dlhšom horizonte dvoch-troch rokov by som veľmi rád našťudoval a uviedol svoju komornú operu – musical theatre form, neviem to formovo definovať – SHMULY, pracujem na zostavení tímu, obsadenia, snáď inštitucionalizovanom zázemí...

Ak by si mal možnosť vrátiť čas, čo by si poradil sebe ako začínajúcemu umelcovi? Máš nejaké overené rady a tipy pre mladších kolegov?

Ťažko povedať. Určite by bolo čo, ale neviem, či to je tak správne. Pomerne dosť veľa som „zanedbal“, urobil som možno nejaké nie celkom uvážené rozhodnutia, ale všetko sa nejakým spôsobom odrazilo na ďalšom chode a možno bez toho by nebolo to, čo ex-post považujeme aj za úspech. Nevie, čo by som poradil, snáď len že robiť. Snažiť sa robiť neustále na niečom a do istej miery sa stavať k tomu kriticky, pokiaľ sa dá pochybovať o výsledku.

O ľuďoch zo ZLATEJ PRIADKY ALEXANDRA „Saša“ Štefková

Alexandra „Saša“ Štefková, odborná pracovníčka pre divadlo a literatúru v NOCke, je našou dlhoročnou „priadkou“ a jej spoluorganizátorkou. Preto sme sa rozhodli s ňou spraviť krátky rozhovor.

Máš rada svoju prácu? Ak by si si mala vybrať inú prácu, aký by to bola?

S: Svoju prácu mám rada a keby som si mala

vybrať inú prácu, tak by som asi pracovala so zvieratami.

Ako by vyzeral festival Zlatá Priadka, keby ste mali neobmedzené množstvo financií?

S: Tak určite by festival trval dlhšie, bolo by tu viac workshopov, koncertov a deti by boli viac zapojené do organizácie Zlatej Priadky.

Keby sa Tvoj život mal stať divadelnou hrou, ako by sa volal a kto by ho režíroval?

S: Môj život ako divadelná hra by režíroval Stanley Kubrick a volal by sa Všetko, čo ste chceli vedieť o sasanke a báli ste sa opýtať.

Ďakujeme za príjemný rozhovor.

Redaktori: Igor Méri, Alexandra Smolová

párok v rožku pre Sašu:

Teplé alebo studené jedlá? – **Studené.**

MHD alebo auto? – **Auto.**

Slnečno alebo sychravo? – **Slnečno.**

Vedieť lietať alebo dýchať pod vodou? – **Vedieť lietať.**

Byť hercom alebo divákom divadelného predstavenia? – **Hercom.**

naše memečka

Nikto nič. Tí ľudia ktorí bývajú vo wellnesse

IDEABOX

ÓDA NA OMAČKY

Tatárka, či kečup? – to je otázka:
Či vziať si kečup, sladký plameň,
čo chuť rozjasní,

Alebo tatárku, krémovú hmlu, čo v ústach víri búrku?

Ó, sladký kečup, ty rudý kráľ, čo šaliarske rajčiny v sebe nesieš,
a predsa v každej kvapke tvojho soku je vášeň, čo hladné žalúdky
uspokojí.

Ale čo tatárka, tá hmla biela, s cibuľou, jemnou horčicou,
čo v tichu svojom nosí tajomstvá, ako deti priadky po tom, čo sa zotmie.

Je to cesta istá, či neznáma, kde chuť sa mieša, kde boj sa vedie,

Či sladkosť či krémová sila – čo zvíťazí v tomto súboji na tanieri?

Ó, kečup sťa Hamlet, vášnivý, priamočiary,

čo v srdci plameň nosí a nepozná pochyb,

Zatiaľ čo tatárka sťa Ofélia, jemná, zmätená, no plná hĺbky,

čo v hustote svojej emulzie skrýva kvasenú uhorku.

Tak tatárka, či kečup? To je otázka.

Či vziať si sladký plameň či krémovú hmlu?

Či dať chutiam voľnosť alebo ich skrotiť?

Či sa rozhodnúť, či váhať?

A v tejto dileme večnej nájst svoj vlastný tanierový osud.

Tak teda – nech už volíš čokoľvek, pamätaj, že každé sústo je hra

a ty si jej režisér i herec v divadle chutí,

kde kečup a tatárka spievajú svoju večnú sonátu menom „salsa rosa“.

PIKAJDY

POZOR!!! T-REX NA KASKÁDACH

Ak ste sa vo večer-
ných hodinách zdr-
žovali na Kaskádach,
určite vám neunikol
veľmi nebezpečný
tvor. Tento nápad
dva a pol metrového
nafukovacieho di-
nosaura z interneto-
vého bazáru, podľa
našich exkluzívnych
zdrojov priniesol DS Bodka z Veľkého Krtíša.
T-rex zožal obrovský úspech a už po prvom
dni má veľa fanúšikov. Nebojte sa, pretože
Maxosaurus rex ešte neskončil a bude vaše ži-
voty ohrozovať naďalej, DAVEJTE SI POZOR!!!!

ÚRAZ NA JAVYSKU

Divadelný sú-
bor Zádrap-
ky zo Senice
začal dnešný
deň v pokoj-
nom (takmer)
zdrevenenom
duchu. Čo sa
však dialo v
zákulisí je pra-
vý opak. Jedna

z členiek súboru mala záhadný úraz. Zo za-
čiatku to bolo len nevinné puknutie v kole-
ne počas predstavenia, ale neskôr však prišla
bolesť, ktorá sa šírila do celej nohy, nedoká-
zala skoro ani našliapnuť. Naša Linda sa však
nevzdala a pokračovala ešte s väčším nasa-
dením. Odohrala výborne, ale teraz odpočíva.
Držte jej palce, pretože zajtra ju čakajú maj-
strovstvá Českej republiky v mažoretkovom
športe.

BATMAN NA UBYTKU

Myslíte, že neto-
pie je lietajú len
v noci? Toto vás
presvedčí o opa-
ku. BUM!!! - toto
započula Bianca,
keď sa včera oko-
lo tretej (samo-
zrejme poobede,
žmurk -žmurk) vracala do svojej izby. Ihneď
sa rozbehla za zvukom a na zemi zbadala
malého čierneho netopiera. Neváhala a za-
volala svoje kamarátky Sašku a Lauru na po-
moc. Zabalili ho do uteráku a preniesli ho von
na trávu. Onedlho sa netopier prebral a spo-
kojne odletel.

Dávajte si pozor, pretože keď sa stretne T-rex,
netopier a mažoretka môže vzniknúť situá-
cia plná nečakaných interakcií...

AUTOMAT NA SLADKOSTI JE OPRÁVENÝ!

Hurá! Ďakujeme organizátorom, ktorí na
základe našej pikajdy okamžite konali,
automat opravili, peniaze vrátili a necha-
li v ňom aj všetky sladkosti. Naozaj si to
vážíme! Áno, priznávame, trochu sme ako
budúci paparazzi situáciu zdramatizova-
li, aby sme mohli dostať sladký prídel čo
najskôr. Čo zdramatizujeme najbližšie?
Nechajte sa prevapíť!

naše memečka

Čo si objednáš VS Čo ti príde

(TAKMER) ZDREVENENÍ

Zádrapky, ZUŠ, Senica

Hodnotenie
Pavel Skála:

Na jevišti tiše spočívá dřevěná kostka. Světla pohasnou, a právě v tu chvíli se kostka rozzáří – rodí se magie. Z jejího nitra se postupně probouzejí dřevěňáci, každý s jinými rysy, jiným zvukem, jinou podstatou. A přesto jsou všichni součástí téhož světa, v němž platí jednoduché a kruté určující pravidlo: být dokonalý znamená být uznaný. Vše ostatní je důvodem k odmítnutí.

Inscenace Zdrevenení je divadelním obrazem o světě (který se od toho našeho, možná až tak moc neliší), kde hodnotu člověka určují ostatní – podle vzhledu, výkonu a toho, jak dobře zapadá. Krabice se stává portálem do alegorického světa plného „dřevěňáků“ – postaviček, které každý den dělají to samé a touží po bílé nálepce uznání. Kdo nezapadne, dostane černou. Dokonalost zde není otázkou vnitřních kvalit, ale souboru vnějších

znaků – hladký povrch, pevná konstrukce, hezký vzhled, výkonnost. Využití hudebních nástrojů tvoří v inscenaci jednu z nejvýraznějších a nejvrstevnatějších rovin. Nástroje nejsou jen akustickým doplňkem – stávají se charakteristikou postav samotných. Každý má svůj tvar, tón, materiál i osobitý výraz, což se přímo promítá do identity jednotlivých dřevěňáků. Nejvýraznějším příkladem je woodblock, který symbolizuje ploché nohy outsidera Oliho.

Představení je vizuálně jednoduché, ale velmi nápadité – scénografie je postavena na jednoduchosti a výrazné práci se zvukem i světlem. Herecký kolektiv působí dobře sehraně, využívá celou šíři pohybového i hlasového vyjádření. Nástroje tvoří zároveň základ rytmické a zvukové struktury celé inscenace. Jejich přirozený zvuk propojuje jednotlivé obrazy, podtrhuje emoce, gradaci i napětí. Výsledkem je nejen funkční zvuková

dramaturgie, ale také esteticky působivý hudebně-divadelní jazyk, který inscenaci výrazně odlišuje a obohacuje.

Inscenace se vyznačuje rytmem, precizností v pohybu a nadsázkou, která jí propůjčuje hravý i kritický tón. Jedna z úvodních scén, ve které jsme svědky ožívání dřevěňáků, vyniká promyšlenou stylizací i kolektivním pohybem celého souboru. Jde o pohybově výrazný moment, který přesně nastavuje poetiku celé inscenace.

Obzvláště výrazná je také scéna „Drevogram“ – parodická situace, která si s nadhledem bere na mušku svět influencerů a jejich rad pro „dokonalý život“. Skrze svižný jazyk a nápaditý slovní humor inscenace odhaluje, jak snadno se může z touhy po přijetí stát posedlost výkonem a vzhledem. Kombinace ironie a zrcadlení současné digitální reality tu funguje výtečně.

Pokud bychom přece jen hledali momenty, kdy inscenace mírně ztrácí na soustředěnosti, právě tato scéna může působit lehce matoucí dojmem. Divákova pozornost se odklání od jedné z klíčových postav, Oliho, a současně dochází i k jemné proměně jazyka, kterým k nám inscenace po většinu času důsledně promlouvá. Poněkud matoucím se může jevit i závěr insce-

nace. Když se ke krabici vrací postava Jasmínky a postupně bere do rukou jednotlivé dřevěňáky, aby s něhou pojmenovala a „léčila“ jejich nedostatky, působí tato scéna jako přirozené, dojemné zakončení. Divák má pocit, že příběh se uzavírá. Následuje však ještě návrat herckého kolektivu do alegorického světa, kde se řeší poslední konflikt kolem nálepkování, a poté opět přichází Jasmínka – tentokrát vo-

laná matkou k večeri. Inscenace končí jejím odchodem a symbolickým „přizváním“ některých dřevěňáků.

Z dramaturgického hlediska by zde podle mého názoru postačil jediný návrat Jasmínky, který by celý oblouk uzavřel jednodušeji a s větší emoční silou. Kéž bychom k sobě navzájem přistupovali všichni jako Jasmínka k drevenákům. Děkuji.

detská porota

- » to, že tam nebola hudba z reprákov, to bolo fajn, písťala sa mi dooost páčila, že ju použili
- » vadilo mi ticho pri prestavbách scén
- » práca s drevenými nástrojmi bola zaujímavá, hodili sa tam tie rôzne zvuky
- » nezaujala ma práca so svetlom, tá modrá tam vôbec nesedela
- » nevedela som, ktorá je hlavná postava
- » tá kocka mala z každej strany päť dier
- » načo dopovedali po tom prvom potlesku ešte dej, vôbec to tam nebolo treba
- » zase to bola téma škana, ale tentokrát to tam až tak nepchali a nebolo to brutálne
- » divné bolo to označovanie čiernej a bielej, pripadalo mi to rasistické, nikto nechcel byť čierny
- » akoby to bolo TOYSTORY – že hračky ožívajú
- » divne tam odkladali tie nástroje do kocky – ako môžete odhodiť sami seba do krabice len tak...
- » Človeče nefungovalo – ak ohlásia človeče a hodia číslo a potom tam len tak skáču a všetci naraz...čudné

KONČÍME!

Divadielko na dlani, ZŠ, Voderady

Nekončíte, prosím, začínate super!

Hodnotenie
Silvia Vollmann:

Divadielko na dlani pri Základnej umeleckej škole vo Voderadoch predstavilo inscenáciu Končíme! a ja pevne dúfam, že sa tohto názvu nebudú držať doslovne, pretože priviezli svieže a vtipné dielo – konečne! Slovo „konečne“ sa viaže k tohtoročnej Zlatej priadke. Konečne humor, konečne nadhľad. Tým samozrejme nijako nespochybňujem inscenácie, ktoré sme videli doteraz a už vôbec nie témy, ktoré komunikovali a ich dôležitosť. Odľahčenie sme však myslím všetci potrebovali, čo potvrdila aj spontánna standing ovation na konci predstavenia (úplne prvá na tohtoročnej prehliadke!).

V inscenácii Končíme! sledujeme metaforický príbeh o štrajku pasteliek, z ktorých má každá nejaký problém. Oranžová súperí so žltou o tom, ktorá z nich je farbou slnka. Modrá má problém, že je obľúbená, a preto je najkratšia a „najzastrúhanjšia“, keďže s ňou naša hrdinka Danká kreslí najradšej. Ružová bojuje so svojím stereotypným osudom a proti pravidelnému požíciavaniu Dankinej mladšej sestry. Danká si vyberá, s ktorou pastelkou kreslí, pastelky zároveň súperia, ktorú si vyberie. Pastelky sú natoľko nespokojné so svojou situáciou, že sa rozhodnú vyhlásiť štrajk. Štrajk sa nevyhne mediálnej pozornosti,

súdny výpovediam a premietaniu dôkazov (teda Dankiných obrázkov). Všetky scény sú plne hodnoverné a zároveň sú vtipnou kritickou metaforou spoločnosti. Pastelky postupne prichádzajú na to, že štrajk musí mať silu jedného náporu. Danke sa ich napokon podarí obmäkčiť tým, že dokáže namaľovať taký obrázok, s ktorým budú všetky spokojné. Jednoduchý, ale funkčný príbeh na motívy knihy Drewa Daywalta tak zarezonoval na javisku kultúrneho domu v Šali a Divadielko na dlani predstavilo originálne dielo. Kolektív pracuje takmer s prázdnu scénou, používa len niekoľko rekvizít a meotar. Všetko vzniká

ká priamo pred nami, vtipy boli vtipné, prestavby super a s humorom. Pastelky sú odlíšené len pomocou kostýmového prvku (baretky). Mizanscény vytvárajú účinkujúci jednoduchého a nápadito, v texte je plno chytrých slovných hračiek, z ja-

viska srší život. Interpretačné rezervy sú v skupine síce citelné, ale ani trochu nepochybujem o tom, že by neboli opraviteľné alebo vytrénovateľné. Preto prosím, milé Divadielko na dlani, nekončíte (ako vaše pastelky), začínate super!

detská porota

- » 5 800 bodov z 10
- » vtipy boli vtipné, prestavby super
- » ani nemám čo vytknúť, aj keď sa tá Danielka zasmiala kde nemala, nevedilo mi to
- » publiku sa to páčilo
- » aj tie veci, ktoré nie sú vtipné dokázali urobiť vtipné
- » bolo to divadlo, nie len prednes
- » ten protest zahrli super, aj tam to nebolo ako prednes za pultíkom
- » celý život som kreslila slnko žltou, ale zvažujem skúsiť tú oranžovú...
- » mali by sa naučiť, že keď publikum reaguje, aby nehrali ďalej, nejaké vtipy mi unikli
- » svetlo meotaru ma veľmi osvetľovalo a nevidela som potom všetko, škoda
- » herci si to očividne užívali, nebolo to také naučené
- » čítala som predlohu, ale toto bolo ešte lepšie!
- » perfektná pesnička – nedostanem ju z hlavy
- » scéna so sluchátkami – DO – KO – NA – LÉ
- » toto je detská kategória – toto sem patrí, veľmi nás téma potešila
- » bolo to uvoľnené
- » konečne oddych od šikanovania
- » Jani, prepáč, ale ideme do Kaufu si kúpiť PASTELKY, čau!

Južný VIETOR

DDŠ Ochotníček, Púchovská kultúra, Púchov

Hodnotenie
Roman Gombarček:

Niekedy trvá desiatky rokov a musíme vykonať obrovské obeť, kým zafúka ten správny vietor. My však nie sme na pobreží Peloponézu a nečaká nás zásah božskej prozreteľnosti. Členovia Det-ského divadelného štúdia Ochotníček nás totiž vítajú v dedinke Horné Jazerné, kde sa odohráva príbeh ich autorskej hry, ktorá vznikla okrajovou inšpiráciou podľa novely P. Süskinda Pán Sommer.

Azda najpočetnejší detský kolektív na tohtoročnej Zlatej priadke nás privítal v triede, ktorej žiak Patrik sa pripravuje na svoje prvé veľké rande. Už v úvode predstavenia nás ľahko melancholic-

ky uvádzajú do deja piesňou. A nezostane to pri piesni jedinej. Spevácky výborne disponovaný súbor z Púchova nás berie na vydarenú prezentáciu novovzniknutého formátu „Elementary school musical“.

Hlavná postava Patrik sa chystá urobiť všetko pre to, aby sa mu podarilo získať pozornosť spolužiačky Karolíny. Z jeho chlapčenského sna sa odrazu stáva hlavná dejová linka inscenácie, z ktorej však autor a režisér Peter Hudák urobil legitímny, bohatý a samostatný príbeh mladého študenta a jeho školského kolektívu.

V predstavení vidíme extrémne homogénne pôsobiacu skupinu protagonistov, ktorí napriek vekovým rozdielom ve-

dia pôsobiť výrazne koherentne. Režisér stiera tieto vekové rozdiely v hromadných scénach, efektne využíva výškový rozdiel detských hercov a komponuje nepravidelné chórové výstupy. Kým v inscenácii vystupuje niekoľko samostatných postáv, nikdy sa nestane, že by prehlušili výkony svojich poluhráčov. Z davu totiž kedykoľvek vystúpi herečka či herec, a bez potreby násilného odlíšenia sa kostýmom, sa stá-

va na chvíľu rozprávačom, spolužiakom či učiteľkou.

Ochotníci z Púchova sa zaobišli bez takmer akejkoľvek scénografie, výborne vyriešili kostýmovú výpravu, kde ľahkou zmenou zvýraznili hlavné postavy, pričom súbor zostáva jednotný, ale nie fádny. Režisér s ľahkosťou tvorí dynamické scénické kompozície, efektne mení temporytmus inscenácie, vyťahuje do popredia dôležité výstupy, pričom

v pozadí ponecháva menej výraznú akciu sústredenú na slovný prejav. Dáva všetkým členom súboru relevantný priestor na javisku. Texty replík a piesní sú výstižné a vtipné zároveň.

Azda jedinou výčitkou inscenácii je, že nám inscenátori nedopriali o tri sekundy dlhší pohľad na záverečný výjav. Štúdiu Ochotníček prajem len ten najlepší vietor do ich budúcej tvorby. Výborný počin!

detská porota

- » pochopili sme, že to dievča v modrom bolo do neho zamilované, ale prečo jej tam potom nedali kus viac priestoru
- » nemalo to koniec
- » baba v modrom pôsobila ako z úplne inej planéty
- » boli tam dobré vtipy
- » hlavný hrdina mal dobrú mimiku
- » nejak veľa ich bolo na javisku, nevedel som vždy, čo mám sledovať
- » nudili sme sa počas toho spevu, niektorí spievali ale fakt pekne
- » pesničky neposúvali dej
- » dobre, že tej „modrej“ dali šaty, lebo vytŕčala a bola v kontraste s „vymódenou“ Karolínou
- » dokresľovanie vecí telom, napríklad tie motýle, nezvládli všetci, tak to nevyzeralo dobre
- » aké bolo ponaučenie?
- » bublifuk – SUPER!
- » nebolo tam žiadne napätie, len ako predložovali dej, nič sa tam nedialo
- » téma bola pekná – láska ☺

MOLEKULY

SZUŠ Pierrot, Námestovo

Hodnotenie
Silvia Vollmann:

Súkromná základná umelecká škola Pierrot z Námestova priviezla na tohtoročnú Zlatú priadku inscenáciu s názvom Molekuly. Z anotácie sa však nedozvieme, do akej miery text ovplyvnil Umberto Eco, či Eugenio Carmi.

Inscenácia pracuje s jednoduchým príbehom atómov ako kolektívneho hrdinu. Atómy sa vzopru svojmu osudu a rozhodnú sa nestať sa bombou. Postavy z vojenského prostredia – generál a plukovník – re-

prezentujú záujem o vojnu, nevieme však z akých dôvodov. Generál dokonca nahlas skloňuje túžby typu "mali by sme rozpútať nejakú vojnu", no netušíme, aká je jeho motivácia. Atómy sa rozhodnú veci vyriešiť tak, aby "zachránili svet" a pri kľúčovej situácii zhadzovania bômb z lietadla sa zatnú a do molekúl sa nespoja. Bomby nevybuchujú, Generál nechápe prečo, ale ľudia sa tešia – sú zachránení.

Napriek jednoduchosti, príbeh stráca linku, sú nejasné motivácie, či odkazy. Funkčná metafora

na súčasný svet sa hľadá ťažko. Inscenácia sa teda nevyhne istej banálnosti.

Molekulám však nechýba hravosť, účinkujúci pracujú len s jednou rekvizitou – penovými tyčami. Pomocou

nich vytvárajú obrazy a mizanscény, dokonca tak dokážu efektne zobrazovať napríklad aj pohár mlieka so slamkou. Práca s objektom je nápaditá a súbor nás pomocou nej dokázal presvedčiť o svojich schopnostiach

a tvorivosti. Zároveň nám tak Molekuly jasne dokázali, že „menej je niekedy viac“ a aj pomocou šiestich penových tyčí je možné vytvoriť divadelnú ilúziu.

detská porota

- » nepoužívali svetlo a hudbu, až tak ma to asi preto nebavilo
- » neoživilo to nejak
- » bolo to ploché
- » oni sa strašne sústreďovali akoby na ten text, kto kedy čo povie, nebolo to uvoľnené potom
- » málo emócií tam bolo
- » netlieskali synchronne, trochu ma to rušilo
- » prečo tam stáli od začiatku nastúpení? Malo to nejaký význam?
- » nebuď atóm, lebo vybuchneš!
- » je to super výber témy, ale bolo to trochu nudné
- » kreatívna práca s rekvizitou – tými rúrami penovými

Blbá VERONA

DDS SPAD, ZUŠ, Svidník

Slovo ako bič

Hodnotenie
Peter Tilajčík:

Človek je komunikačný tvor, rád oslovuje, pomenováva, rozpráva, kritizuje a často aj uráža iných ľudí. Slová sú najsilnejšími zbraňami, ktoré máme, čo si však často neuvedomujeme.

Detský divadelný súbor Spad na Zlatej priadke predstavil inscenáciu pod názvom Blbá Verona. Mohli by sme ju zaradiť do kategórie miniatúr, vychádzajúc z minútaže. I keď bolo predstavenie krátke, malo svoju údernú tému. Šikana sa v dnešnej dobe javí ako celospoločenský jav, ktorý sa nedotýka

len školopovinných detí, ale stretávame sa s ním aj na pracovisku, v obchode, v rodine a väčšinou je vykonávaná prostredníctvom slov. Hlavná hrdinka sa stretáva s každodennou šikanou nielen v škole, ale aj v domacom prostredí. Prejavuje sa absolútnym nezaujmom matky, ktorá na ňu nemá čas a len ju hreší za chyby, ktoré ale majú pôvod v jej nepohode zažívanej v škole. V inscenácii nastáva zaujímavý záver, kedy sa nositeľkou pozitívnej zmeny stáva nová učiteľka, ktorá Verone poskytne príležitosť na prejavenie jej schopností.

Inscenácia pracuje s dvomi plánmi – reálnym svetom, kde si Verona zažíva nepríjemné situácie a s emocionálnym svetom, v ktorom sa nám zobrazujú alegorické postavy, prihováajúce sa hlavnej postave a ovplyvňujúce jej konanie. Tieto dva svety sú zobrazované prostredníctvom kostýmov, ktoré sa

pri ostatných postavách menia v princípe – čierne v ne-reálnom a farebné v reálnom prostredí. V plynutí deja sa stáva, že prezliekanie sa predlžuje a spomaľuje plynutie príbehu. Niektoré situácie, napríklad hádka o zošit, sú rozbité, kvôli veľkým akciám, ktoré by sa mohli zmenšiť a tým by prispeli k jasnejšiemu dojmu (zošit by si nehádzali, ale len podávali). Využitie gumičky ako priestorotvorného momentu je zaujímavým prvkom inscenácie a tvorcovia a tvorkyne sa zohľadňujú práce s ňou s odhodlaním a väčšinou so sústredením. Sú-

bor pomerne čisto, najmä na začiatku, pracuje s prvkami pohybového divadla a prináša tým nový rozmer do vnímania diváka.

Napriek tomu, že slovo prináša bič na hlavnú postavu, často zaniká a to je škoda, lebo následne sa diváctvo začne strácať. DDS Spad však priniesol zaujímavý náhľad do života mladých ľudí, o ktorom je potrebné rozprávať, lebo zvuk vodopádu, je síce pekný, ale nemá vychovávací a arteterapeutický moment, ktorý sa dokáže človeka dotknúť a zmeniť jeho vnímanie.

detská porota

- » pripadalo mi to také bez konca
- » vyrušovalo ma to zelené blikajúce svetlo
- » herecké výkony sa mi páčili
- » hrdinka bola dosť malá na prežívanie šikany (táto veta rozpútala diskusiu)
- » preteky so slimákmi bola moja obľúbená scéna
- » nevedel som prečo ju šikajú, okrem tých slimákov, tak som sa nevedel stotožniť
- » šnúry ako rekvizita mi neboli dostatočne jasné
- » ostatné rekvizity využili naplno
- » hudobník na kraji javiska ma rušil, stále som ho sledovala a vedela, čo asi príde podľa nástrojov
- » prirodzené herectvo – verila som im
- » to boli v tých maskách nindžovia?
- » v maskách mi pripadali ako zloději, akoby jej chceli ukradnúť učebnice alebo čo...

Život na kolotoči, v zákulisí kolotočov

V predchádzajúcej časti sme hovorili o situácii na Slovensku. Dnes budeme v téme kolotočov pokračovať a spomenieme niektoré z rodín, ktoré sa venovali kolotočom v minulosti, a taktiež rodiny, ktoré sa venujú kolotočom aj v súčasnosti.

Spomínali sme, že kolotoče a strelnice mali v ponuke aj kočovní bábkarí ako sekundárny zdroj obživy. Medzi takéto významné rodiny patria rodina Dubských, rodina Anderlovcov alebo rodina Sajkovcov. Tieto rodiny a mnohé iné sa venovali bábkovému divadlu a v ponuke mali aj kolotoče, napríklad retiazkový kolotoč, strelnice a neskôr aj iné atrakcie. V súčasnosti žije na Slovensku veľa rodín, ktoré sa venujú kolotočom. Zaujímavosťou je, že všetky tieto rodiny sa medzi sebou poznajú, pretože často sa spoločne usadia na miestach, kde sa práve konajú jarmoky, hody, vinobrania a pod. V súčasnosti medzi významné rodiny patria rodiny ako Kubešovci, Jarolímovci, Sečkárovci a iní.

Každá kolotočiarska rodina má niekoľko kolotočov, s ktorými putuje. Zaujímavosťou je, že v zime majú kolotoče oddych. Robia sa rôzne opravy, úpravy a poriadok. Na jar sa kolotočiari opäť vydávajú na cestu naprieč Slovenskom. Dnes majú kolotočiari v ponuke rôzne druhy kolotočov, ako break-dance, vláčik, detská manéž, extreme, calypso a mnohé iné. Taký kolotoč stojí aj niekoľko tisíc alebo stotisíc eur. Je to drahá záležitosť a často záväzok na celý život. Kolotočiarska rodina Kubešovcov patrí medzi málo tých, ktorí si kolotoče aj vyrábajú. Majú svoju dielňu, kde ich vyrábajú a potom predávajú aj do sveta.

Je veľmi zaujímavé, ako život kolotočiarov a kolotočov funguje. Je to krásny, ale aj náročný spôsob života. Má svoje čaro, pretože každý týždeň sa nachádzate na inom mieste, spoznávate nových ľudí a zažívate nové a nové dobrodružstvá.

Je fascinujúce, ako dokáže kolotoč a jarmok vyčariť ľuďom úsmev na tvárach, ako dokáže deti potešiť svojimi krásnymi farbami a svetlami a, samozrejme, dospeláci si zaspomínajú na krásne spomienky a zážitky z detstva a ranej mladosti.

Kolotoč je niečo, čo ľudí vždy fascinovalo, fascinuje a bude fascinovať, pretože prináša pohyb, ktorý je neobyčajný a neprirodzený pre človeka. Kolotoč rozprúdi krv v žilách a dodá telu radosť a adrenalín.

Erik Šupčík

Na fotografiách sú kolotoče a strelnica Sajkovcov
zdroj fotografií: archív rodiny Sajkovcov

DISKUSIA

detí a dospelákov

bavíte sa na workshopoch:

ČO O VÁS VIE *umelá* inteligencia

ZLODEJKA KNÍH

DS Bodka, ZUŠ, Veľký Krtíš

Ktoré knihy stoja za ukradnutie?

Moderné knihy, ktoré by Liesel dnes ukradla z knižnice:

- Cirkus Mirandus – Cassie Beasley
- Hugo a jeho veľký objav – Brian Selznick
- Môj bráško je superhrdina – David Solomons
- Strážkyňa príbehov – Victoria Schwab
- Matilda – Roald Dahl
- Lev, šatník a čarodejnica – C. S. Lewis (Kroniky Narnie)
- Chlapec v pásikavom pyžame – John Boyne
- Wonder (Neobyčajný chlapec) – R. J. Palacio
- Most do krajiny Terabithia – Katherine Paterson
- Denník Anny Frankovej – Anna Franková

SPOLOK ANONYMNÝCH ZÁKLADOŠKOLÁKOV ADHD – Adaptívni, dramatickí, hraví divadelníci, ZUŠ F. Špániho, Žilina

Aké sú stanovy Spolku anonymných základoškolákov?

Stanovy Spolku anonymných základoškolákov (SAZ)

Poslaním spolku je:

- združovať duše, ktoré sa stále nevyrovnali s traumatickým obdobím základnej školy
- poskytovať priestor na bezpečné spomínanie na nevydarené diktáty, školské obedy a telesnú výchovu
- zdieľať príbehy o učiteľoch, ktorí nás nútili recitovať pred tabuľou, aj keď sme mali soplík

Členom SAZ sa môže stať každý, kto:

- ukončil základnú školu, či už úspešne alebo za pomoci rodičov
- má nevyjasnené pocity voči tabuľkám násobenia alebo triednej knihe
- prisahá, že nikdy nepodviedol pri písomke (alebo sa aspoň tvári, že nie)

Stretnutia SAZ sa konajú vždy v priestoroch, kde nie je žiadna tabuľa ani triedna kniha.

Každé stretnutie sa začína vetou:

„Volám sa [meno] a áno... raz som si odpísal odpovede zo zadnej strany učebnice.“

Spolok SAZ je neziskový, nezávislý a neberie sa príliš vážne. Každý člen má právo odísť, keď uzná, že sa už zmieril so svojimi školskými démonmi. Základoškolák v srdci ostáva navždy.

POTRAVINOVÝ REŤAZEC

DS Trma-vrma, Spojená škola – ZUŠ, Letná ul., Poprad

Prečo všade kam príde DS Trma-vrma, nastane trma-vrma?

To bude tým, že DS Trma-vrma jednoducho prináša trmu-vrmu už v názve!

Ak si to vezmeme doslova aj obrazne – keď sa niekde objaví divadelný súbor s takýmto menom, asi nikto neočakáva tiché, pokojné posedenie pri kamilkovom čaji. Názov evokuje chaos, pohyb, energiu, smiech, zmätok, možno aj trochu kriku – jednoducho živelnosť a neporiadok, ale v tom najlepšom zmysle. A ak to sedí aj na štýl ich predstavení, tak to musí byť celkom zážitok!

Takže odpoveď znie: Lebo DS Trma-vrma nikdy nepríde potichu – vždy so sebou prinesie pohyb, emócie a poriadne divadelné haló!

HARAKIRI ČÍTANIE S JANKOM NO TOTÓ..., ZŠ, Sobrance

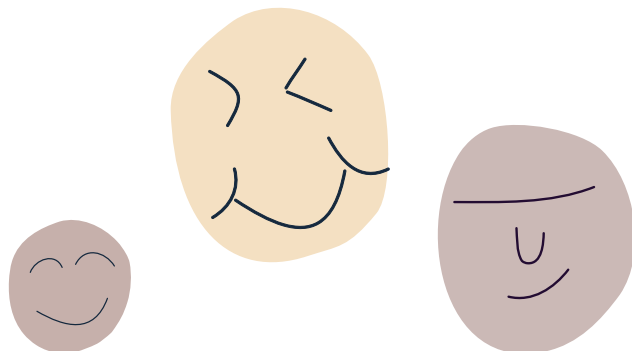
Aký typ čítania je harakiri čítanie?

もちろん！以下は上記の説明の簡潔な日本語バージョンです：

「腹切り（はらきり）」は「切腹（せっぽく）」の口語的な言い方です。どちらも同じ漢字「腹（はら／ふく）」と「切（きる／せつ）」を使いますが、腹切りは訓読み（和語）、**切腹は音読み（漢語）**で読みます。

言語学的に「ハラキリ読み」という言葉は正式ではありませんが、冗談や比喩的に「おかしい読み方」や「読み方を間違えた場合」に使われることがあります。特に音読みと訓読みを混ぜるような読み方（例：重箱読み、湯桶読み）は、日本語学習者には混乱を招くことがあります。

必要であれば、さらに簡単なバージョンも作れますよ！

**VYHLASOVATEĽ, ODBORNÝ GARANT
A HLAVNÝ FINANČNÝ PARTNER**

Národné osvetové centrum, Bratislava

FINANČNÝ PARTNER

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja
a mládeže Slovenskej republiky

ORGANIZAČNÝ GARANT

Mestské kultúrne stredisko Šaľa

ODBORNÁ POROTA

Mgr. art. Silvia Vollmann

PhDr. Ľubomír Šárik

MgA. Pavel Skála

Mgr. art. Peter Tilajčík, ArtD.

MgA. Mgr. Roman Gombarček

DETSKÉ FÓRUM

Mgr. art. et MgA. Jana Janove

Kde nájdete tú najaktuálnejšiu verziu programu? V aplikácii javisko.sk! Okrem všetkých článkov z časopisu javisko.sk nájdete v aplikácii aj aktuálny program celoštátnych kôl súťaží, ktoré organizuje Národné osvetové centrum: Zlatá Priadka, FEDIM, Belopotockého Mikuláš, Hviezdoslavov Kubín a festivalu Scénická žatva. A začítať sa v nej môžete aj do článkov z našich festníkov. Našu bezplatnú aplikáciu nájdete v Google Play alebo v Apple Appstore.

javisko.sk

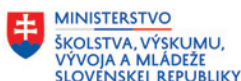
Odborný garant a hlavný partner

Organizačný garant

Spolusporiadatelia

Mediálni partneri

javisko.sk

Sponzori

Listy Tálíe #4

detskej

Vydalo: Mestské kultúrne stredisko v Šali v spolupráci s Národným osvetovým centrom

Adresa: SNP 16, 927 01 Šaľa, tel.: 031/ 770 4051

Redakcia: Alexandra Štefková, Ivan Alákša, Vanesa Hagyungová, Michelle Dzamková

Grafická úprava: Josei Studio

Náklad: 250 ks, nepredajné

Rok vydania: 2025